Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya (Autonomous), Latur

Department of -MARATHI

A) A SUMMARY REPORT

1) Title of Programme:	**राष्ट्रीय चर्चासत्र** **राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर.** व राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने आणि भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषद, पश्चिम विभागीय केंद्र, मुंबई प्रायोजित भारतीय स्वातंत्र्याचा अमृतमहोत्सव व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता शतकपूर्तीनिमित्त दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्र विषय : **'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता: शोध आणि बोध'**			
2) Name of Organizing Department/Unit:	मराठी			
3) Name of the Coordinator(s)/	डॉ. संभाजी पाटील			
4) Date(s) of the Programme:	३0 व ३१ मार्च २०२२			
5) Venue:	ऑफलाईन कार्यक्रम – सभागृह			
6) Target Group:	UG, PG, Research Students, Professors, Others			
7) Number of Participants:		Male	Female	Total
A separate list with signatures be maintained in the department/Unit)	Teaching	३३	१२	४५
	Other	१५	०६	२१
	Students	४२	९७	१३९
8) Name(s) and details of Resource Person(s), if any:	उद् घाटन व इतर सत्र : बुधवार, दिनांक: ३०मार्च २०२२ , सकाळी १०.०० वाजता **अध्यक्ष: मा. प्राचार्य अनिरूद्ध जाधव** सचिव, शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर **प्रमुख पाहुणे: मा. भीमराव आंबेडकर** डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे नातू तथा राष्ट्रीय अध्यक्ष, दि. बुद्धिस्ट सोसायटी ऑफ इंडिया **उद् घाटक: मा. डॉ. सुनील गायकवाड,** माजी खासदार, लातूर			

	विशेष उपस्थिती: मा. डॉ. ऋषिकेश कांबळे ज्येष्ठ साहित्यिक, आंबेडकरी चळवळीचे भाष्यकार, औरंगाबाद बीजभाषक : मा. डॉ. प्रल्हाद लुलेकर ज्येष्ठ साहित्यिक, विचारवंत, औरंगाबाद अध्यक्ष : मा. डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे आंबेडकरी विचारवंत तथा माजी प्राचार्य, विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली साधन व्यक्ती : डॉ. नारायण कांबळे अध्यक्ष, समाजशास्त्र अभ्यास मंडळ, स्वा. रा. ती. म. विद्यापीठ, नांदेड तथा प्राध्यापक, स्वामी विवेकानंद महाविद्यालय, शिरूर ताजबंद साधन व्यक्ती: डॉ. गुंफा कोकाटे प्राचार्य, कला व वाणिज्य महाविद्यालय, बेलापूर, अहमदनगर : डॉ. रविंद्र बेम्बरे कै. धुंडा महाराज देगलूर महाविद्यालय, देगलूर : डॉ. अर्चना मोरे महाराष्ट्र उदयगिरी महाविद्यालय. उदगीर : प्रा. अन्तेश्वर गायकवाड लोकजाग्रती ज्यु. कॉलेज रापका, शिरूर अनंतपाळ समारोप सत्र अध्यक्ष : मा. मधुकर गायाकवाड, माजी कुलगुरू, स्वा.रा. ती. म. वि. नांदेड प्रमुख पाहुणे : मा. डॉ. भूषणकुमार जोरगुलवार ज्येष्ठ विचारवंत तथा आंबेडकरी विचाराचे अभ्यासक प्रमुख उपस्थिती : मा. डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे आंबेडकरी विचारवंत तथा माजी प्राचार्य विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली : डॉ. महादेव गव्हाणे, प्राचार्य, राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर : प्रा. सदाशिव शिंदे, उपप्राचार्य, राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर
9) Total Expenditure for the Programme:	१,४०००० रु
10) Source of Funding:	भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषद, पश्चिम विभागीय केंद्र, मुंबई व राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

B) A **Report**

i. Title: 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता: शोध आणि बोध'

ii. Introduction (with details of name of programme, organizer, date venue, etc)

दि. ३० व ३१ मार्च २०२२ रोजी मराठी विभागाने **'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: शोध आणि बोध'** या विषयावरील दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. उद् घाटक म्हणून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे नातू तथा राष्ट्रीय अध्यक्ष, दि. बुद्धिस्ट सोसायटी ऑफ इंडिया मा. भीमराव यशवंतराव आंबेडकर यांना निंमंत्रित करण्यात आले होते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी मूकनायक, बहिष्कृत भारत, जनता, समता, प्रबुद्ध भारत यासारख्या वर्तमानपत्रातून प्रस्थापित समाजव्यवस्थेवर केलेले हल्ले, गुलामगिरीतून बहुजन समाजाला मुक्त करण्यासाठी केलेली पत्रकारिता ही तत्कालिन समाजाला पचनी पडणारी नव्हती म्हणूनच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पत्रकारितेला तत्कालिन समाजव्यवस्थेने न्याय दिला नसल्याची खंत मा. भीमराव आंबेडकरांनी व्यक्त केली. या चर्चासत्राचे अध्यक्ष मा. प्राचार्य अनिरूद्ध जाधव हे होते. उद् घाटक म्हणून मा. डॉ. सुनिल गायकवाड, माजी खासदार, लातूर यांना निमंत्रित करण्यात आले होते. यावेळी विशेष अपस्थिती मा. डॉ. ऋषिकेश कांबळे, जेष्ठ साहित्यिक, आंबेडकरी चळवळीचे भाष्यकार, औरंगाबाद यांची होती. तर प्रमुख उपस्थिती म्हणून मा. डॉ. महादेव गव्हाणे प्राचार्य, राजर्षी शाहू महाविद्यालय स्वायत्त, लातूर हे होते. ज्येष्ठ साहित्यिक, विचारवंत मा. डॉ. प्रल्हाद लुलेकर, औरंगाबाद यांनी या चर्चासत्राचे बीजभाषण केले.

चर्चासत्राचे आयोजक प्राचार्य डॉ. महादेव गव्हाणे होते.

iii. Objectives of the Programme

१. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या नियतकालीकांची चर्चा करणे, विचार समजून घेणे.

२. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या नियतकालीकांची चिकित्सा करणे.

३. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पत्रकरितेचे योगदानावर चर्चा करणे.

४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पत्रकरितेची प्रासंगिकता यावर चर्चा, चिंतन करणे.

५. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकराची पत्रकारितेतून आलेली वैचारिक दृष्टीवर चर्चा करणे.

iv. Details of Participants: पदवी, पदव्युतर, संशोधक विद्यार्थी असे एकूण १३९ विद्यार्थी, ४५ प्राध्यापक व इतर २१ अशी उपस्थिती होती.

v. Brief Summary of Events/ Sessions

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे संविधान निर्माते, कायदेपंडित, स्त्री स्वातंत्र्याचे, मानवमुक्तीचे पुरस्कर्ते, जलतज्ज्ञ, धर्मशास्त्र, अर्थशास्त्र, राज्यशास्त्र, समाजशास्त्र, मानववंशशास्त्राचे अभ्यासक, कामगार नेते, दृष्टे विचारवंत, विविध सामाजिक चळवळीचे प्रणेते आणि उच्चकोटीचे देशभक्त अशा अनेक विविध अंगाने सर्वपरिचित आहेत.त्याच बरोबर त्यांची वृत्तपत्रातील कामगिरी आजही ऊर्जा देणारी आहे. पत्रकार म्हणून प्रस्थापित मराठी वृत्तपत्रे व पत्रकारांनी घ्यावी तितकी दखल घेतली नाही. मराठी नियतकालिकांचा इतिहास लिहिणारे व मीमांसा करणाऱ्यांनीही डॉ. आंबेडकरांच्या वृत्तपत्र कर्तृत्वाकडे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष केलेले दिसते. वास्तविक डॉ. बाबासाहेबांची पत्रकारिता पोटभरू व प्रचारकी स्वरूपाची नव्हती तर तिला समाज उद्धाराचे, पर्यायाने राष्ट्र उद्धाराचे मूलभूत अधिष्ठान लाभलेले होते.

'मूकनायक' ते 'प्रबुद्ध भारत' हा प्रवास म्हणजे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय जीवनाचा प्रवास असल्याचे त्यांच्या वृतपत्रीय लेखनातून जाणवते. नूकतीच 'मूकनायक' पत्रास एकशे दोन वर्ष पूर्ण झाली आहेत. त्यानिमित्ताने डॉ. बाबसाहेब आंबेडकरांच्या पत्रकारितेची मूल्यात्मक चिकित्सा व्हावी, त्यावर साधक बाधक चर्चा व्हावी, या उद्देशाने मराठी विभागाच्या वतीने 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता: शोध आणि बोध' या विषयावर दि.३० व ३१ मार्च २०२२ रोजी राष्ट्रीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले.

उद् घाटनपर कार्यक्रमात या चर्चासत्राच्या निमित्ताने आलेल्या शोधनिबंधाचा 'डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता' हा संपादित ग्रंथ मान्यवर पाहुण्यांच्या हस्ते प्रकाशित करण्यात आला.

डॉ. ऋषिकेश कांबळे यांनी आपले मनोगत व्यक्त करताना म्हणाले, परिवर्तनाच्या लढ्याची पुन्हा एकदा आवश्यकता निर्माण झाली असून बहुजन समाजाने त्यांच्या न्याय हक्काकरिता स्वत:चे सशक्त माध्यम सुरू करण्याची आवश्यकता असून त्यामुळे बहुजन समाजाची पुन्हा एकदा गुलामगिरीतून मुक्तता शक्य होईल. महात्मा फुले यांच्या नंतर पत्रकारितेचा चेहरा मोहरा बदलला. शिवाय गोपाळ गणेश आगरकर यासारख्या विचारवंताच्या आगमनामुळे पत्रकारितेतून सामाजिक अभिसरणाच्या प्रक्रियेने वेग घेतला होता. बहुजन वर्ग जो ब्रिटिश सत्तेपासून आणि देशातील समाज व्यवस्थेतून दुहेरी गुलाम बनला होता. अशा या समाजाला गुलामगिरीतून सोडविण्यासाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारितेचा उगम झाला. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी पत्रकारितेच्या माध्यमातून शंभर वर्षापूर्वी मांडलेल्या तेजस्वी विचारांची भूमिका आजही कालसुसंगत ठरते, असे सांगितले.

माजी खासदार डॉ. सुनील गायकवाड म्हणाले की, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी त्यांचे विचार पत्रकारितेच्या माध्यमातून बहुजन समाजापर्यंत पोहचवण्याचे त्यांचे प्रयत्न यशस्वी झाले, म्हणूनच त्यानंतरच्या काळात बहुजन समाज आपल्या हक्काप्रती जागृत झाल्याचे चित्र आज आपल्याला पाहायला मिळत आहे.

अध्यक्षीय समारोप करताना प्राचार्य अनिरूद्ध जाधाव यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचारांची बैठक पक्की होती, विचारांमध्ये दूर दृष्टीकोन तसेच सर्वसमावेशकता होती म्हणूनच मांडलेला एखादा विचार त्यांनी कधीच केलेला असल्याने त्यांच्या कार्याविषयी बहुजनांच्या मनात कधीही शंका निर्माण झाली नाही,असेही ते म्हणाले.

कार्यक्रमाच्या सुरूवातील प्राचार्य डॉ. महादेव गव्हाणे यांनी स्वागतपर मनोगत व्यक्त करताना महाविद्यालयाच्या गत पन्नास वर्षातील महत्त्वपूर्ण गोष्टीवर प्रकाश टाकला. मराठी विभागप्रमुख तथा चर्चासत्राचे समन्वयक डॉ.संभाजी पाटील यांनी कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक केले.

बीजभाषक डॉ. प्रल्हाद लुलेकर म्हणाले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्याकडे दलितांचे पुढारी व राज्यघटनेचे शिल्पकार या दृष्टीनेच पाहिले जाते. पण त्यांच्या अनंत पैलुंकडे दुर्लक्ष केल्याची खंत त्यांनी व्यक्त करत बाबासाहेबांना पुन्हा एकदा समजून घेण्याची गरज आहे. वर्तमान स्थितीतील वृत्तपत्रांची स्थिती अतिशय शोचनीय आहे. ती आज सत्ताधाऱ्यांच्या हातचं बाहुलं बनली आहे. पूर्वीपेक्षाही वर्तमान स्थितीतील जनता अधिक मुकी बनली आहे. त्यामुळे खऱ्या अर्थाने आज 'मूकनायक'ची गरज आहे. बाबासाहेबांचा लढा केवळ अस्पृश्यांसाठी, अस्पृश्यतेविरुद्ध नव्हता तर समग्र विषमतेविरुद्ध आणि सर्वच पातळ्यांवर लढा होता. बाबासाहेबांनी आपल्या चळवळीला तत्त्वज्ञान दिलं. तत्पूर्वी ते तत्त्वज्ञान त्यांनी वृत्तपत्रातून मांडलं आहे. चुकीच्या गोष्टींबरोबरच प्रतिगामी विचारांवर वृत्तपत्राच्या माध्यमातून वळण लावण्यावचे काम केले. परंतु त्यांनी कधीही व्यक्तिगत टीकाटिप्पणी केली नाही. अस्पृश्यता, स्त्रीदास्य आणि शोषण व्यवस्थेला खतपाणी घालणाऱ्या मनुस्मृतीचे दहनही बाबासाहेबांनी सन्मानाने केलं. एकितच विकास आहे. हे बाबासाहेबांचे विचार वर्तमानाला जोडणारे आहेत.

महात्मा फुले यांच्या प्रमाणेच बाबासाहेबांना सामाजिक लोकशाही हवी होती. महात्मा ज्योतिबा फुले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे एक विशिष्ट भूमिका घेऊन उभे होते. त्यांची भूमिका जातविरहित, शोषणमुक्त, विषमतारहित समाजाची होती. आज कोणती भूमिका घ्यावी? की आपल्याला भूमिकाच राहिली नाही हा आपल्या समोरचा महत्त्वाचा प्रश्न आहे. फुले-आंबेडकरांचा लढा भेदाच्या विरोध होता. तो समानतेसाठी होता. बाबासाहेबांनी शिवरायांचा आदर्श डोळ्यासमोर ठेवत आपली चळवळ अधिक गतिमान केली. शिवशक्ती आणि भीमशक्ती मुळातच एक आहे. त्यांना एकत्र आणणारे तुम्ही कोण? असा सवालही डॉ. लुलेकर यांनी या वर्तमान व्यवस्थेला विचारला आहे. मानवी समाज जीवनाच्या प्रत्येक घटकाला स्पर्श करणाऱ्या बाबासाहेबांची भाषाशैली उत्तम दर्जाची, अभिजात असल्याचा निर्वाळाही डॉ. लुलेकर यांनी आपल्या बीजभाषणात दिला आहे. शेवटी जातीय भावना सोडूनच म. फुले आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचारांकडे पाहावे लागेल, असेही डॉ. लुलेकर यांनी सांगितले.

तिसऱ्या सत्राचे अध्यक्ष् माजी प्राचार्य डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे हे होते. विषय: 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता आणि वैचारिक दृष्टी' या विषयांच्या संबंधाने काही निबंध वाचकांनी आपले शोधनिबंध वाचन केले. त्यात प्रा. अंतेश्वर गायकवाड यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता निर्भीड, पारतंत्र्याची जाणीव करून देणारी होती. बाबासाहेबांच्या तत्तकालीन पत्रकारितेतून भारतीय घडामोडी बरोबरच जागतिक घडामोडीचे प्रतिबिंब उमटलेले दिसते. असे निबंधात विवेचन केले.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आपल्या पत्रकारितेच्या मुखपृष्ठावर संत ज्ञानेश्वर व संत तुकाराम यांच्या अभंगाच्या बिरुदावली छापत होते. याचा औचित्यपूर्ण उल्लेख करून डॉ. रविंद्र बेंबरे यांनी विविध क्षेत्रात बाबासाहेबांनी उच्चांक प्रस्थापित केल्याचे सांगितले.

डॉ. गुंफा कोकाटे (प्राचार्य कला व वाणिज्य महाविद्यालय, बेलापूर) यांनी आपल्या 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता आणि सामाजिक न्याय' या शोध निबंधातून स्त्रीमुक्तीचे उद्गाते, स्त्रियांना जागृत करण्यात, त्यांना समान दर्जा, समान संधी, आत्मभान व स्वाभिमान जागृत करण्यात बाबासाहेब आंबेडकर यांची भूमिका फार मोठी असल्याचे सांगितले.

डॉ. नारायण कांबळे 'वर्तमानपत्रासारखी अन्य भूमीच नाही' या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या वाक्याला कोट करत 'स्वराज्याबरोबर सुराज्य' ही बाबासाहेबांची भूमिका होती. वर्तमान काळात ही भूमिका आहे का? हे तपासून पाहावे लागेल असे डॉ.कांबळे यांनी आपल्या निबंधातून स्पष्ट केले.

डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे आपल्या अध्यक्षीय भाषणात 'पत्रकारिता या विषयात थांबायचं कुठं हे बाबासाहेबांनी मला शिकवलं'. महाडच्या चवदार तळ्याचे आंदोलन सांगण्यासाठी 'बहिष्कृत भारत' सुरू झाले. बाबासाहेबांच्या 'हिंदू धर्माला नोटीस' या लेखावर सावरकर, ठाकरे यांनी नाटके लिहून आपल्या प्रतिक्रिया व्यक्त केल्या. तर 'धर्मांतराचा बॉम्ब दिल्ली फार लांब' हा प्रतिक्रियात्मक लेख लिहून बाबासाहेबांच्या घोषणेतील हवा काढून घेण्याचा विरोधकांनी प्रयत्न केला. अनेक गुणांप्रमाणे 'कथाकार' हा गुणदेखील बाबासाहेबांमध्ये लपल्याचे दिसून येते असे डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे 'शेवग्याच्या शेंगा' 'एकाक्ष हरणाची गोष्ट' 'खुदा देखता है' यांसारख्या लेखाच्या आधारे स्पष्ट करण्याचा प्रयत्न केला. बाबासाहेबांच्या पत्रकारितेवर उभा अभ्यास आतापर्यंत अनेकांनी केला. इथून पुढे आडवा अभ्यास करून अदृश्य पैलू पुढे आणावेत असे आवाहन शेवटी डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे यांनी केले.

समारोप सत्रात जेष्ठ विचारवंत मा. भूषणकुमार जोरगुलवार यांनी बाबासाहेबांच्या अनेक पैलूंवरती नव्याने प्रकाश टाकण्याचा प्रयत्न केला. 'साऊथबरो कमिशन' समोरील बाबासाहेबांची भूमिका, वृत्तपत्र काढण्यामागील डॉ. आंबेडकरांची भूमिका, बहिष्कृत हितकारिणी सभेची स्थापना, विविध चळवळीच्या माध्यमातून उभे केलेले लढे, या सर्वांच्या पाठीमागे दबलेल्या आवाजाला व्यक्त करणे. पिढ्यानपिढ्या अस्पृश्यता लादलेल्या वेशीबाहेर टाकलेल्या समाजाला वेशीच्या आत आणणे. त्यांना माणूस म्हणून प्रतिष्ठा प्राप्त करून देणे. हेच बाबासाहेबांचे जीवन ध्येय असल्याचे त्यांच्या पत्रकारितेतील लेखनातून स्पष्ट होते. प्रश्न आणि उत्तराचं फिक्सिंग म्हणजेच आजची पत्रकारिता होय. कुठे वाहत चाललो आहोत आपण ? असा प्रश्न उपस्थित करीत वर्तमानपत्राचे संपादक आज लोकांना माहीत नाहीत. कवी आणि संपादक शब्दप्रभू असतात, परंतु याचा प्रत्यय आजच्या पत्रकारितेतून येताना दिसत नाही. ते आजच्या पत्रकारितेने करावे अशी अपेक्षाही त्यांनी व्यक्त केली

या वेळी ४५ प्राध्यापक, लातूर शहरतील विविध क्षेत्रांतील २१ नागरिकांची आणि १३९ विद्यार्थांची उपस्थिती होती.

vi. Conclusion, with Feedback on the Programme:

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पत्रकारितेने त्या काळच्या मूक समाजाला वाचा फोडण्याचे काम केले आहे. अस्प्रश्यांना माणूस म्हणून जगण्यासाठी त्यांनी केले कार्य हे उल्लेखनिय आहे. समाज पहिरवर्तन घडवण्यासाठी त्यांनी पत्रकारितेचा उपयोग केलेला आहे. एक निर्भिड पत्रकार म्हणून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची ओळख संपूर्ण जगभर आहे. याचा बोध विद्यार्थ्यांना झाला.

vii. Any Appendix If Necessary : उपस्थितांची यादी सोबत जोडली आहे.

HoD
मराठी विभागप्रमुख
राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त),
लातूर ४१३ ५१२

RAJARSHI SHAHU MAHAVIDYALAYA (AUTONOMOUS) LATUR

Principal
PRINCIPAL
Rajarshi Shahu.Mahavidyalaya
(Autonomous), Latur

C) Geotagged Photographs – Not more Than 5 Photos (hard and soft copies to be maintained by the department/ Unit).

राष्ट्रीय चर्चासत्र: क्षणचित्रे

<table>
<tr><td> </td><td> </td></tr>
<tr><td>उद् घाटक समारंभ: छत्रपती शाहू महाराजांच्या प्रतिमेचे पूजन</td><td>कार्यक्रमाचे प्रास्वाविक करताना समन्वयक डॉ. संभाजी पाटील</td></tr>
<tr><td> </td><td> </td></tr>
<tr><td>प्राचार्य डॉ. महादेव गव्हाणे मनोगत व्यक्त करताना</td><td>जेष्ठ साहित्यिक, मा. डॉ. ऋषिकेश कांबळे, विचार व्यक्त करताना</td></tr>
</table>

‘डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची पत्रकारिता’ या ग्रंथाचे प्रकाशन	उद्‌घाटक मा. डॉ. सुनील गायकवाड, माजी खासदार, लातूर उद्‌घाटकीय विचार व्यक्त करताना
प्रमुख पाहुणे मा. भीमराव आंबेडकर, मार्गदर्शन करताना	कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा.प्राचार्य अनिरुद्ध जाधव अध्यक्षीय भाषण करताना

बीजभाषक मा. डॉ. प्रल्हाद लुलेकर, बीजभाषण करताना

समारोप प्रसंगी माजी कुलगुरू, मा. मधुकर गायकवाड अध्यक्षीय समारोप करताना

साधन व्यक्ती: प्रा. अन्तेश्वर गायकवाड लोकजाग्रती ज्यु. कॉलेज रापका, शिरूर अनंतपाळ

साधन व्यक्ती: डॉ. रविंद्र बेम्बरे, कै. धुंडा महाराज देगलूर महाविद्यालय, देगलूर

साधन व्यक्ती: डॉ. गुंफा कोकाटे	साधन व्यक्ती : डॉ. नारायण कांबळे
मा. डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे मार्गदर्शन करताना…	डॉ. म. ई. तंगावर मनोगत व्यक्त करताना…

मा. डॉ. भूषणकुमार जोरगुलवार, मार्गदर्शन करताना

माजी कुलगुरू मा. मधुकर गायकवाड, मार्गदर्शन करताना

कार्यक्रमास उपस्थित प्राध्यापक, विद्यार्थी, सामाजिक कार्यकर्ते व इतर

कार्यक्रमास उपस्थित प्राध्यापक, विद्यार्थी, सामाजिक कार्यकर्ते व इतर

D) Link of Video of the programme if any (Video may be uploaded on college website/ YouTube, etc.)

https://youtub.be/ZsPa9dl11qY

E) Copies of Brochure Prepared for the Programme: कार्यक्रमाचा डिजिटल फलक

F) Any Other Publicity Material (news reports, online publicity, etc) (hard and soft copies to be maintained by the department/ Unit).

पुरोगामी विचाराचे
एकमत
page- 3
01 Apr 2022

डॉ. आंबेडकरांच्या पत्रकारितेला प्रस्थापित समाजव्यवस्थेने न्याय दिला नाही

लातूर : प्रतिनिधी

विश्वरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी मुकनायक, बहिष्कृत भारत, जनता, प्रबुध्द भारत यासारख्या वर्तमानपत्रातून प्रस्थापित समाजव्यवस्थेवर केलेले हल्ले, गुलामगिरीतून बहुजन समाजाला मुक्त करण्यासाठी केलेली पत्रकारिता ही तत्कालिन समाजाला पचनी पडणारी नव्हती म्हणूनच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पत्रकारितेला तत्कालिन समाज व्यवस्थेने न्याय दिला नसल्याची खंत भिमराव यशवंतराव आंबेडकर यांनी व्यक्त केली.

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर तसेच राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने आणि भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषद, पश्चिम विभागीय केंद्र, मुंबई प्रायोजित 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता : शोध आणि बोध ' या विषयावरील एकदिवसीय राष्ट्रीय चर्चा सत्राच्या उद्घाटन प्रसंगी प्रमुख पाहूणे म्हणून भिमराव आंबेडकर बोलत होते. अध्यक्षस्थानी शिवछत्रपती शिक्षण संस्थेचे सचिव प्राचार्य अनिरुद्ध जाधव तर उद्घाटक म्हणून माजी खासदार डॉ. सुनिल गायकवाड तसेच विशेष उपस्थितीत ज्येष्ठ साहित्यिक डॉ. ऋषिकेश कांबळे, डॉ. भूषण जोरगुलवार, डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे, प्राचार्य डॉ. महादेव गव्हाणे हे होते.

पुढे बोलताना भिमराव आंबेडकर म्हणाले की, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पत्रकारितेचा विचार खेडोपाड्यापर्यंत पोहोचला व त्यातून बाबासाहेबांच्या विचारांचा जागर, परिवर्तनाची लढाई गतिमान करण्यासाठी महत्त्वपूर्ण ठरला.

आता अशा परिवर्तनाच्या लढ्याची पुन्हा एकदा आवश्यकता निर्माण झाली असून बहुजन समाजाने त्यांच्या न्याय हक्काकरिता स्वतःचे सशक्त माध्यम सुरु करण्याची आवश्यकता असून त्यामुळे बहुजन समाजाची पुन्हा एकदा गुलामगिरीतून मुक्तता शक्य होईल असे सांगितले. ज्येष्ठ साहित्यिक डॉ. ऋषिकेश कांबळे यांनी आपल्या मनोगतात महात्मा फुले यांच्यानंतर पत्रकारितेचा चेहरा मोहरा बदलला शिवाय गोपाळ गणेश आगरकर यासारख्या विचारवंताच्या आगमनामुळे पत्रकारितेतून सामाजिक अभिसरणाची प्रक्रियेने वेग घेतला होता. बहुजन वर्ग जो ब्रिटिश

सत्तेपासून आणि देशातील समाज व्यवस्थेतून दुहेरी गुलाम बनला होता अशा या समाजाला गुलामगिरीतून सोडविण्याकरिता डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारितेचा उगम झाला. डॉ. बाबासाहेबांनी पत्रकारितेच्या माध्यमातून शंभर वर्षापूर्वी मांडलेल्या तेजस्वी विचारांची भुमिका आजही कालसुसंगत ठरते असे सांगितले.

माजी खासदार. डॉ. सुनिल गायकवाड म्हणाले की, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी त्यांचे विचार पत्रकारितेच्या माध्यमातून बहुजन समाजापर्यंत पोहचण्याचे त्यांचे प्रयत्न यशस्वी झाले, म्हणूनच त्यानंतरच्या काळात बहुजन समाज आपल्या हक्काप्रती जागृत झाल्याचे चित्र आज आपल्याला पाहायला मिळत असल्याचे सांगितले. अध्यक्षीय समारोप करताना प्राचार्य अनिरुद्ध जाधव यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचारांची बैठक पक्की होती, विचारांमध्ये दूरदृष्टीकोन तसेच सर्वसमावेशकता होती म्हणूनच मांडलेला एखादा विचार त्यांनी कधीच बदलला नाही. कोणत्याही कृती पूर्वी विचार अधिक केलेला असल्याने त्यांच्या कार्याविषयी बहुजनांच्या मनात कधीही शंका निर्माण झाली नाही असे त्यांनी सांगितले.

कार्यक्रमाचे सुरुवातीला प्राचार्य डॉ. महादेव गव्हाणे यांनी स्वागतपर मनोगत व्यक्त केले त्यात महाविद्यालयाच्या गत पन्नास वर्षातील महत्त्वपूर्ण गोष्टीवर प्रकाश टाकला. मराठी विभागप्रमुख डॉ. संभाजी पाटील यांनी कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक केले. डॉ. बाबासाहेब आंबेकरांची पत्रकारिता या विषयावर आलेल्या विविध लेखांच्या ग्रंथाचे प्रकाशन यावेळी मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले. कार्यक्रमाचे सुत्रसंचालन डॉ. प्रीती पोहेकर यांनी केले.

०१ एप्रिल २०२२ रोजीच्या 'दै. एकमत' वर्तमानपत्रातून प्रकाशित झालेली बातमी

लेखनामुळे परिवर्तन

डॉ. आंबेडकरांचे नातू भीमराव आंबेडकर यांची भावना

म. टा. प्रतिनिधी, लातूर

'स्वातंत्र्यपूर्व काळात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी जे वृत्तपत्र, साप्ताहिक, पाक्षिक काढून लिखाण केले, त्यामुळे समाज परिवर्तनाची चळवळ गतीमान केली; परंतु त्या वेळच्या समाजव्यवस्थेने आंबेडकरांच्या पत्रकारितेला न्याय दिला नाही,' अशी खंत 'बुद्धिस्ट सोसायटी ऑफ इंडिया'चे अध्यक्ष डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे नातू भीमराव आंबेडकर यांनी व्यक्त केली.

राजर्षी शाहू महाविद्यालय, राज्य मराठी विकास संस्था, भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषद यांच्या वतीने 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता शोध आणि बोध' या विषयावर राष्ट्रीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. या चर्चासत्रात भीमराव आंबेडकर प्रमुख पाहुणे म्हणून बोलत होते.

या वेळी चर्चासत्राचे उद्घाटक माजी खासदार डॉ. सुनील गायकवाड, आंबेडकरी चळवळीचे भाष्यकार डॉ. हृषीकेश कांबळे, प्राचार्य महादेव गव्हाणे, प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. चर्चासत्राच्या अध्यक्षस्थानी शिवछत्रपती शिक्षण संस्थेचे सचिव अनिरुद्ध जाधव होते.

चर्चासत्राचे समन्वयक डॉ. संभाजी पाटील यांनी प्रास्ताविक केले. प्राचार्य महादेव गव्हाणे यांनी महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक विकासाची वाटचाल स्पष्ट केली. या वेळी मान्यवरांच्या हस्ते शोधनिबंधाचे प्रकाशन करण्यात आले. मान्यवरांचे स्वागत उपप्राचार्य सदाशिव शिंदे, यांनी केले.

'जनता' नावाने काढलेल्या पाक्षिकातून आंबेडकरांनी संसदीय लोकशाहीचा पुरस्कार केला आणि त्याचाच आधार घेऊन आता पुन्हा नव्याने सर्वांनी कार्य करावे लागणार असल्याचे आवाहन डॉ. कांबळे यांनी केले. त्यांनी आंबेडकरांच्या लिखाणाचा आणि कार्याचा आढावा घेतला. गायकवाड म्हणाले, 'निलंगा तालुक्यातील कासारशिरसीसारख्या छोट्या गावातही बळीराम गायकवाड म्हणजे सुनील गायकवाड यांचे वडील 'बहिष्कृत भारत'चे अंक मागवत होते. त्याचे सार्वजनिकरीत्या वाचन केले जात होते. राजर्षी शाहू महाविद्यालय स्वायत्त आहे. त्यामुळे त्यांनी विद्यार्थ्यांसाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पत्रकारितेवर आधारीत पदवी, पदविका, प्रमाणपत्र असा अभ्यासक्रम सुरू करावा.'

'स्वातंत्र्यपूर्व काळातील परिस्थितीत आणि आताच्या परिस्थितीत फार फरक नाही. आताही दलितांवर होणाऱ्या अत्याचाराची दखल मुख्य वार्तापत्रात घेतली जात नाही. समाजाचे खरे चित्र जगासमोर येण्यासाठी बहुजनांचे वृत्तपत्र असले पाहिजे,' असे मत भीमराव आंबेडकर यांनी मांडले. डॉ. प्रल्हाद लुलेकर यांचे बीजभाषण झाले. त्यांनी आंबेडकर यांच्या लिखाणाची शैली, अग्रलेख, त्याची शीर्षके याची माहिती दिली. चर्चासत्राचे सूत्रसंचालन डॉ. प्रीती पोहेकर यांनी केले. विविध महाविद्यालयांतील मराठीचे प्राध्यापक, विद्यार्थी, पत्रकारिता महाविद्यालयाचे विद्यार्थी उपस्थित होते.

'त्यांच्या धारणा पक्क्या होत्या'

आंबेडकरांचे मोठेपण त्यांच्या पक्क्या विचारसरणीत आहे. त्यांची विचारसरणी दूरदृष्टीची होती. त्यांच्या धारणा पक्क्या होत्या. त्यामुळे त्यांनी कधी क्षणिक विचार केला नाही. उदा. म्हणून त्यांनी महाडच्या तळ्याच्या सत्याग्रहाच्या वेळी सत्यशोधकी कार्यकर्त्यांनी घातलेल्या अटी न स्वीकारता लढा कोणाविरुद्ध आणि कोणाला सोबत घ्यायचे, याचे तत्त्वज्ञानच सांगितले, याची आठवण अनिरुद्ध जाधव यांनी करून दिली.

०१ एप्रिल २०२२ रोजीच्या 'दै. महाराष्ट्र टाईम' वर्तमानपत्रातून प्रकाशित झालेली बातमी

HoD.

Principal

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर द्वारा संचालित,

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

व

राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई

यांच्या संयुक्त विद्यमाने आणि

भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषदेचे, पश्चिम विभागीय केंद्र, मुंबई, प्रायोजित

भारतीय स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: शतकपूर्तीनिम्मित्त

मराठी विषयाचे दोन दिवसीय

राष्टीय चर्चासत्र

विषय : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: शोध आणि बोध

दिनांक: ३० व ३१ मार्च, २०२२

आयोजक

डॉ. महादेव गव्हाणे

प्राचार्य

डॉ. ओमप्रकाश शहापूरकर
परीक्षा नियंत्रक

डॉ. अभिजीत यादव
समन्वयक, अं. गु. ह. कक्ष

प्रा. सदाशिव शिंदे
उप-प्राचार्य

डॉ. संभाजी पाटील

चर्चासत्र समन्वयक

डॉ. गोविंद उफाडे, प्रा. बापूसाहेब जवळेकर, डॉ. शिवराज काचे, डॉ. विजयकुमार करजकर

सह-समन्वयक

मराठी विभाग

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

मध्यवर्ती बसस्थानकासमोर, चंद्रनगर, लातूर- ४१३५१२

०२३८२ २४५९३३

: मार्गदर्शक :

: **माजी खा. डॉ. गोपाळराव पाटील,** अध्यक्ष, शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर
: **मा. डॉ. पी. आर. देशमुख,** उपाध्यक्ष, शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर
: **मा. प्राचार्य अनिरुद्ध जाधव,** सचिव, शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर
: **मा. श्री. गोपाल शिंदे,** सहसचिव, शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर
: **मा.श्री. सुनील सोनवणे,** सहसचिव शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर
: **मा. प्राचार्य डॉ. रावसाहेब कावळे,** संचालक, शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर

: सल्लागार मंडळ :

डॉ. महादेव गव्हाणे, प्राचार्य, **राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर**
प्रा. सदाशिव शिंदे, उप-प्राचार्य, **राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर**
डॉ. ओमप्रकाश शहापूरकर, परीक्षा नियंत्रक, **राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर**
डॉ. अभिजीत यादव, अं. गु. ह. कक्ष समन्वयक, **राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर**

चर्चासत्राविषयी ...

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे संविधान निर्माते, कायदेपंडित, स्त्री स्वातंत्र्याचे, मानवमुक्तीचे पुरस्कर्ते, जलतज्ज्ञ, धर्मशास्त्र, अर्थशास्त्र, राज्यशास्त्र, समाजशास्त्र, मानववंशशास्त्राचे अभ्यासक, कामगार नेते, दृष्टे विचारवंत, विविध सामाजिक चळवळीचे प्रणेते आणि उच्चकोटीचे देशभक्त अशा अनेक विविध अंगाने सर्वपरिचित आहेत. त्याचबरोबर त्यांची वृत्तपत्रातील कामगिरी आजही ऊर्जा देणारी आहे. तरीही त्यांची पत्रकार म्हणून प्रस्थापित मराठी वृत्तपत्रे व पत्रकारांनी घ्यावी तितकी दखल घेतली नाही. वृत्तपत्र आणि मराठी नियतकालिकांचा इतिहास लिहिणारे व मीमांसा करणाऱ्यांनीही डॉ. आंबेडकरांच्या वृत्तपत्र कर्तृत्वाकडे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष केलेले दिसते. वास्तविक बाबासाहेबांची पत्रकारिता पोटभरू व प्रचारकी स्वरूपाची कधीच नव्हती तर तिला समाजउद्धाराचे, पर्यायाने राष्ट्रउद्धाराचे मूलभूत अधिष्ठान लाभलेले आहे.

'मूकनायक' ते 'प्रबुद्ध भारत' हा प्रवास म्हणजे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय जीवनाचा प्रवास असल्याचे त्यांच्या वृत्तपत्रीय लेखनातून जाणवते. नुकतीच 'मूकनायक' पत्रास एकशे दोन वर्ष पूर्ण झाली आहेत. त्यानिमित्ताने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या पत्रकारितेची मूल्यात्मक चिकित्सा व्हावी, त्यावर साधक-बाधक चर्चा व्हावी, या उद्देशाने मराठी विभागाच्या वतीने **'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: शोध आणि बोध'** या विषयावर दि. ३० व ३१ मार्च २०२२ रोजी राष्ट्रीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले आहे.

नोंदणी : चर्चासत्राच्या प्रारंभी सकाळी ९.०० वा. नोंदणी करता येईल.
नोंदणी शुल्क: प्राध्यापक : सहभाग ३००रु , ५००रु (शोधनिबंध वाचकांसाठी)
महाविद्यालयीन विद्यार्थी : रू. १५०/-

राष्ट्रीय चर्चासत्र

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: शोध आणि बोध

नोंदणी : **बुधवार, दिनांक: ३० मार्च २०२२, सकाळी ०९.०० ते १०.०० वा.**

सत्र पहिले: उद् घाटन सत्र, **बुधवार, दिनांक: ३० मार्च २०२२,** सकाळी **१०.३०.०० ते दुपारी ०१.०० वा.**

II उद् घाटन समारंभ II

अध्यक्ष : मा. प्राचार्य अनिरुद्ध जाधव, सचिव, शिव छत्रपती शिक्षण संस्था, लातूर

प्रमुख पाहुणे : मा. भीमराव आंबेडकर, राष्ट्रीय **कार्या**ध्यक्ष, दि. बुद्धिस्ट सोसायटी ऑफ इंडिया

उद् घाटक : मा. डॉ. सुनील गायकवाड, माजी खासदार, लातूर

प्रमुख उपस्थिती : मा डॉ. महादेव गव्हाणे, प्राचार्य, राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

भोजनावकाश: **दुपारी १.०० ते २.०० वा.**

सत्र दुसरे : **बीजभाषण, बुधवार, दिनांक: ३० मार्च २०२२, दुपारी २.०० ते ३.०० वा.**

बीजभाषक : मा. डॉ. प्रल्हाद लुलेकर, ज्येष्ठ साहित्यिक, विचारवंत, औरंगाबाद

सत्र तिसरे : **बुधवार, दिनांक: 30 मार्च २०२२, दुपारी ०३.०० ते ५.०० वा.**

विषय :डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: वैचारिक दृष्टी

अध्यक्ष: मा. डॉ. ऋषिकेश कांबळे, ज्येष्ठ साहित्यिक, आंबेडकरी चळवळीचे भाष्यकार, औरंगाबाद

साधन व्यक्ती: डॉ. नारायण कांबळे, अध्यक्ष, समाजशास्त्र अभ्यास मंडळ, स्वा. रा. ती. म. विद्यापीठ, नांदेड तथा प्राध्यापक, स्वा. वि. महाविद्यालय, शिरूर ताजबंद

: डॉ. अर्चना मोरे, महाराष्ट्र उदयगिरी महाविद्यालय, उदगीर

: डॉ. अन्तेश्वर गायकवाड, लोकजागृती ज्यु. कॉलेज रापका, शिरूर अनंतपाळ

सत्र चौथे::**गुरुवार, दिनांक: ३१ मार्च २०२२, सकाळी १०.३० ते दुपारी १२.३० वा.**

विषय :डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: प्रासंगिकता

अध्यक्ष : मा. डॉ. भूषणकुमार जोरगुलवार, ज्येष्ठ विचारवंत तथा आंबेडकरी विचाराचे अभ्यासक

साधन व्यक्ती: डॉ. गुंफा कोकाटे, प्राचार्य, कला व वाणिज्य महाविद्यालय, बेलापूर, अहमदनगर

: डॉ. रवींद्र बेम्बरे, कै. धुंडा महाराज देगलूर महाविद्यालय, देगलूर

सत्र पाचवे: खुले सत्र- **गुरुवार, दिनांक: ३१ मार्च २०२२, दुपारी १२.३० ते ०१.३० वा.**

शोधनिबंध वाचन व चर्चा

अध्यक्ष: मा. डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे, आंबेडकरी विचारवंत तथा माजी प्राचार्य विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली

चर्चक : डॉ. जयद्रथ जाधव, डॉ. दुश्यंत कटारे, डॉ. लहू वाघमारे, डॉ. म. ई.तंगावर, डॉ. शंकर काल्याणे, डॉ. गोविंद काळे, डॉ. गणपत लहाने, डॉ. गोविंद उफाडे, डॉ. शिवराज काचे, प्रा. बापूसाहेब जवळेकर आणि उपस्थित सहभागी प्राध्यापक

भोजनावकाश: **दुपारी १.३० ते २.३० वा.**

सत्र सहावे : **समारोप सत्र - गुरुवार, दिनांक: ३१ मार्च २०२२, दुपारी ०२.३० ते ०४.३० वा.**

समारोप

अध्यक्ष : मा. मधुकर गायकवाड, माजी कुलगुरू, स्वा. रा. ती. म. विद्यापीठ, नांदेड

विशेष उपस्थिती : मा. डॉ. भूषणकुमार जोरगुलवार, ज्येष्ठ विचारवंत तथा आंबेडकरी विचाराचे अभ्यासक

: मा. डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे, आंबेडकरी विचारवंत तथा माजी प्राचार्य विलिंग्डन महाविद्यालय, सांगली

प्रमुख उपस्थिती : मा. डॉ. महादेव गव्हाणे, प्राचार्य, राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

: प्रा. सदाशिव शिंदे, उप-प्राचार्य, राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

प्रमाणपत्र वाटप : **गुरुवार, दिनांक: ३१ मार्च २०२२, ०४.३० ते दुपारी ०५.०० वा.**

संस्था व महाविद्यालयाविषयी...

मूळ शेतकरी कुटुंबांतून शिक्षणाच्या निमित्ताने बाहेर पडलेली आणि डॉक्टर, वकील झालेली संवेदनशील मनाची, इतरांपेक्षा काहीतरी सामाजिक, भरीव कार्य करण्यासाठी धडपडणारी उच्चशिक्षित माणसं निर्मोही वृत्तीने एकत्र येऊन, शिक्षण घेताना आपण ज्या अडी-अडचणींना सामोरं गेलो आहोत, अशा अडचणी येणाऱ्या पिढीच्या वाट्याला येऊ नयेत, खेड्यातील विद्यार्थ्यांत मोठी गुणवत्ता आहे; पण स्थानिक सोयी-सुविधेअभावी त्यांच्या आशा-आकांक्षांना बळ मिळत नाही, ही शिक्षणाची गरज ओळखून मूळ खेड्यातील; पण आपल्या नोकरी- व्यवसायाच्या निमित्ताने लातूर बाजारपेठेच्या शहरात स्थायिक झालेल्या ध्येयवादी मंडळींनी एकत्र येऊन सन १९६८ मध्ये ‘शिव छत्रपती शिक्षण संस्थे’ची स्थापना केली. कोणतेही राजकीय पाठबळ नाही, आर्थिक आधार नाही अथवा या क्षेत्रातील कामाचा पूर्व अनुभव नाही, असे असतानाही एक नवे आव्हान पेलण्याची उर्मी अंगी बाळगलेल्या ध्येयवेड्या, उच्चशिक्षित, नि:स्वार्थी मंडळींनी सततची अभावग्रस्तता, आणि अनंत अडचणींना तोंड देत, संघर्ष करत हे आव्हान यशस्वीरित्या पूर्ण केले. त्याचे फलित म्हणजे आज देशाच्या शैक्षणिक क्षेत्रात स्वतःच्या संस्थेचा 'लातूर पॅटर्न' नामक ठसा उमटविता आला. 'शाहू'चे विद्यार्थी आज जागतिक स्तरावर विविध क्षेत्रात आपले कर्तृत्व सिद्ध करत आहेत. अशी नेत्रदीपक कामगीरी संस्था आणि महाविद्यालयाने प्रत्यक्षात उतरविली आहे. ही आपण सर्वांसाठी अभिमानाची गोष्ट आहे.

फुले-शाहू-आंबेडकरांच्या सामाजिक प्रेरणेतूनच राजर्षी शाहू महाविद्यालय १९७० मध्ये सुरू झाले. या महापुरुषांचा वैचारिक वारसा जपत अनंत अडचणींवर मात करत महाविद्यालयाने आपली एक स्वतंत्र ओळख निर्माण केली आहे. 'प्रयोगशीलता' हे या महाविद्यालयाचे गुणवैशिष्ट्य आहे. सन २०१३- १४ या शैक्षणिक वर्षापासून महाविद्यालयाने स्वायत्ततेची जबाबदारी स्वीकारलेली असून पारंपरिक अभ्यासक्रमाचे मराठवाड्यातील हे पहिलेच महाविद्यालय आहे. स्वायत्ततेमुळे काळाशी सुसंगत आणि रोजगाराभिमुख अभ्यासक्रमावर भर देता आला आहे. महाराष्ट्र शासनाचा 'आदर्श शिक्षण संस्था' म्हणून तर स्वारातीम विद्यापीठाचा दोन वेळा 'आदर्श महाविद्यालय' पुरस्कारासह अनेक पुरस्काराने संस्था व महाविद्यालयाचा गौरव झाला आहे.

संस्थाध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, सहसचिव आणि सर्व संस्थाचालकांच्या खंबीर पाठिंबा आणि प्रेरणेमुळे व प्रशासनाच्या मार्गदर्शनाखाली हे चर्चासत्र घेता येत आहे.

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

व

राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई

यांच्या संयुक्त विद्यमाने

आणि

भारतीय सामाजिक विज्ञान अनुसंधान परिषदेचे, पश्चिम विभागीय केंद्र, मुंबई, प्रायोजित

भारतीय स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: शतकपूर्तीनिमित्त

मराठी विषयाचे दोन दिवसीय

राष्ट्रीय चर्चासत्र

विषय : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता: शोध आणि बोध

दिनांक: ३०, ३१ मार्च २०२२

बुक पोस्ट

प्रति,

मा ....

....

....

: प्रेषक :

डॉ. महादेव गव्हाणे

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

मध्यवर्ती बसस्थानकासमोर, चंद्रनगर, लातूर- ४१३५१२

०२३८२ २४५९३३

दि. 30.03.2022
दि. 31.03.2022

राष्ट्रीय चर्चासत्र

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची पत्रकारिता : शोध आणि बोध

उपस्थिती

अ.क्र	उपस्थितांची नावे	पदनाम	स्वाक्षरी
१	श्री. वर्वाडे एम एम	धम्मप्रचारक B.S.I	[signature]
२	बी. जी. घाटे पुणे	रि. इ.से. आ. इंचे / प्रवचनकार (बौद्धाचार्य)	[signature]
३	प्रा. डॉ. एस. एम. कानोजे		
४	बौद्धाचार्य आवाडे डी. डी.	संस्कार विभाग प्रमुख सचिव भा. बौ. महासभा	[signature]
५	डॉ. गोविंद उफाडे	राजर्षी शाहू महा.	[signature]
६	बौद्धाचार्य देवदत्त बनसोडे	बौद्ध महासभा	[signature]
७	किशन बापुराव माने	[illegible]	[signature]
८	म. डि. लंगावार	[illegible]	[signature]
९	र. के. बेम्बरे	सहयोगी प्राध्यापक	[signature]
१०	बडगे रत्नाकर चंद्रकांत	सह. प्राध्यापक	[signature]
११	नागसेन अप्पाराव कांबळे	अध्यक्ष महात्मा फुले [illegible]	[signature]
१२	प्रा. डॉ. विलास अ. गजरे	सह. प्राध्यापक	[signature]
१३	Buddhaghosh Ghate	Engineer	[signature]
१४			
१५	रमराजे उर्फ गोंडराजे रावण आत्राम	आदिवासी इमेप्र साहित्यिक [illegible]	[signature]
१६	प्रा. कृष्णा कांबळे	[illegible] RSML	[signature]
१७	[illegible] विनायक बोरीकर	[illegible]	[signature]
१८	प्रा. डॉ. कांत जाधव	सह. प्राध्यापक	[signature]
१९	प्रा. शिवाजी मोतीबोळे		[signature]
२०	राजेंद्रकुमार अर्जुनजीवडे	अध्यक्ष महाविद्या[illegible]	[signature]
२१	प्रा. डॉ. अनिल एस कांबळे	सह. प्राध्यापक	[signature]
२२	प्रा. युवराज धसवाडीकर	श्री. कुमारस्वामी महा. औसा.	[signature]
२३	डॉ. दुष्यंत कटारे	[illegible] देशमुख	[signature]
२४	हर्षवर्धन कोल्हापूरे	सह. प्राध्यापक [illegible]	[signature]

अ.क्र	उपस्थितांची नावे	पदनाम	स्वाक्षरी
२५	डॉ. लहू दिगंबर वाघमारे	प्राध्यापक	[illegible]
२६	डॉ. बालाजी विठ्ठलराव डिगोळे	सह. प्राध्यापक	[illegible]
२७	डॉ. मधुबाला गंगाधरराव कुडगे	ग्रंथपाल	[illegible]
२८	प्रा. अंतेश्वर गायकवाड	सहशिक्षक	[illegible]
२९	श्री रत्नलिंग काशिनाथ गौंड	वरिष्ठ लिपिक	[illegible]
३०	डॉ. सुधीर लक्ष्मण गरड	सहा. प्राध्यापक	[illegible]
३१	श्री राजकुमार बिरादार	शिक्षक	[illegible]
३२	आयु.- बिभीषण रावण ढगे	महावितरण लातूर	[illegible]
३३	" बसंत वाघमारे	से.नि. शा.वि.अ	[illegible]
३४	जी. एस. भालेराव	से.नि. सअ	[illegible]
३५	श्री [illegible]	[illegible]	[illegible]
३६	डॉ. जयप्रभ जाधव	प्राध्यापक	[illegible]
३७	डॉ. शंकर हणमंतराव कल्याणे	सहा. प्राध्यापक	[illegible]
३८	डॉ. चंद्रकांत शेरखाने	"	[illegible]
३९	राजाभाऊ गोरोबा उबाळे	बौद्धाचार्य	[illegible]
४०	कांबळे प्रभुदास चंद्र	[illegible]	[illegible]
४१	टेकाळे वसंतराव सिताराम	बौद्धाचार्य	[illegible]
४२	राजेश्वर गंगाधर स्वामी	सामाजिक कार्यकर्ता	[illegible]
४३	मा. [illegible] अक्षय अशोकराव	विद्यार्थी	[illegible]
४४	प्रा. डॉ. गणेश महाने	सहा - प्राध्यापक	[illegible]
४५	गिरी श्याम सुरेश गुमानगिरी	मा. शिक्षक	[illegible]
४६	प्रा. डॉ. शंकरानंद येडले	सहयोगी प्राध्यापक	[illegible]
४७	अरुणा माधवराव समुद्रे	पत्रकार	[illegible]
४८	प्रा. एस. डी. पटवारी	सहयोगी प्राध्यापक	[illegible]
४९	मोडे कृष्णा परमेश्वर	विद्यार्थी	[illegible]
५०	मोरे जयराज सुर्यकांत	विद्यार्थी	जो. एस. मोरे
५१	सुरवसे परमेश्वर गोपाळ	विद्यार्थी	[illegible]
५२	पवार [illegible]	student	[illegible]

अ.क्र	उपस्थितांची नावे	पदनाम	स्वाक्षरी
५३	Mane vishwajit sidram	Student	
५४	ठाकूर सागर राजाराम	विद्यार्थी	
५५	ढेकर रोहन विलास	विद्यार्थी	Rohu
५६	वाघमारे अनुसया भगवान	—॥—	ABwaghmare
५७	लानुरकर मनिष अर्जुनराव	प्राध्यापक	
५८	प्रा. डॉ. विद्यादेवी मनोहर कांबळे	प्राध्यापक	
५९	मंगल दशरथ सुरवसे	—	
६०	आशा चिकटे चिकटे	—	
६१	विजया भिमराव गायकवाड	—	
६२	कमल नरेंद्र गायकवाड		
६३	प्रा.डॉ. पवार जयदेवी	सहयोगी प्राध्यापक	
६४	पंचशिला सुरवसे	विद्यार्थी	PCS
६५	सायली कांबळे	—॥—	
६६	शिलल महेंद्र बनसोडे	—॥—	Bansode
६७	सरिता अनिरुद्ध बनसोडे	—॥—	
६८	सुमन धावले	—॥—	
६९	टेंकाळे स्नेहा सतिष	—॥—	
७०	मलवाडे ज्योत्स्ना उत्तम	—॥—	
७१	Rahul M. Athawale	placement officer	
७२	Gaikwad Jeevan Hanmantrao	Assi. Prof.	
७३			
७४	गौतम पांडुळे	—	
७५	राजहंस कांबळे	उपसंपादक (उमंग)	
७६	Nagargoje Mahesh	Ass. Prof	
७७	Dr. Deepak Vedpathak	Asso. Professor	
७८	Dr. Sachin Bhandare	Asso. Professor	Bhandare
७९	Dr. Vijay J. Dalvi	Asso. Professor	Dalvi
८०	Dr. Chandrashekhar Daware	Assi. Prof	

अ.क्र	उपस्थितांची नावे	पदनाम	स्वाक्षरी
८१	Dr. Gadekar B. P.	Asst. Prof	[signature] 31/3/22
८२	Yashpal Sirsule	—	[signature]
८३	डॉ. अशोक नारनवरे	स. प्राध्यापक	अशोक [signature]
८४	प्रा. अंतेश्वर गायकवाड	ज्यु. लेक्चरर	[signature]
८५	प्रा. दत्तात्रय बळीराम सोनकांबळे	स. प्राध्यापक	[signature] 31/03/2022
८६	कांबळे विशाल हरिश्चंद्र	विद्यार्थी (बी.ए.(प्रथम))	विशाल
८७	डुडेकर रोहन विलास	विद्यार्थी (बी.ए.प्र. वाय)	रोहन
८८	जाधव आकाश विलास	विद्यार्थी (B.A.f.y)	mr. Jadhav
८९	वाघमारे महेश तुकाराम	बी.ए. प्रथम वर्ष	Mahesh
९०	व्यवहारे शुभम विश्वांबर	बी.ए. सीईपी. 2nd वर्ष	शुभ व्यवहारे
९१	केंद्रे सत्यजितकुमार बालाजी	बी.ए. प्रथम. वर्ष	Kendre
९२	मोरे ओम संभाजी	बी.ए. एस. वाय	ओम
९३	शिंदे शिवहार अंतेश्वर	बी.ए. एस. वाय.	[signature]
९४	येरनाळे प्रविण विठ्ठल	बी.ए. द्वितीय वर्ष	प्रविण
९५	धाटूळे तेजस प्रभाकर	बी.ए. द्वितीयवर्ष	Tejas
९६	ओव्हळ विवेक सतिष	बी.ए. द्वितीय वर्ष	[signature]
९७	जगताप शिरिष बालाजी	बी.ए. प्रथम वर्ष	जगताप शिरिष
९८	मिंड सुशांत सुभाष	बी.ए. प्रथमवर्ष	[signature]
९९	वाघमारे स्वप्नील तात्याराव	बी.ए. प्रथम वर्ष	[signature]
१००	बिराजदार यशराज एस	बी.ए. प्रथम वर्ष	Y Birajadar
१०१	शिंदे सुर्यकांत साहेब	एम.ए. प्रथम वर्ष	suryakant
१०२	सूर्यवंशी कुनिल मोहन	बी.ए. प्रथम वर्ष	कुनिल
१०३	कांबळे सुमित प्रविण	बी.ए. प्रथमवर्ष	सुमित.
१०४	विडेकर तुषार राजराम	बी.ए. प्रथमवर्ष	[signature]
१०५	पांचाळ प्रशांत नारायण	बी.ए. प्रथम वर्ष	[signature]
१०६	गडेराव रितेश गोरोबा	बी.ए. प्रथम वर्ष	[signature]
१०७	शिंदे रितेश मोतीराम	बी.ए. प्रथम वर्ष	[signature]
१०८	सौदागर रोहित रमेश	बी.ए. तृतीय वर्ष	[signature]

अ.क्र.	उपस्थितांची नावे.	पदनाम	स्वाक्षरी
१०९	गोरे सागर बबुवान	बी.ए. तृतीय वर्ष	सा. गोरे
११०	शुभम संजय डांगुर	बी.ए. तृतीयवर्ष	शुभम
१११	सरवदे प्रमोद नागनाथ	बी.ए. द्वितिय	प्रमोद
११२	शेख हाजोद्दीन नजीर	बी.ए. द्वितिय	हाजोद्दीन
११३	स्वामी ऋशीकेश गुरुनाथ	बी.ए. द्वितिय	ऋशीकेश
११४	तारे ज्ञानेश्वर दिनेश	बी.ए. द्वितीय	ज्ञानेश्वर
११५	वरगुडे जयशंकर सुभाष	बी.ए. तृतीय	जयशंकर
११६	भंडारे शंकर महादेव	बी.ए. द्वितिय	शंकर
११७	नरवाडे सुदर्शन सुधाकर	स.प्रि.	Narwade
११८	शिंगारे नचिकेत राजीव	बी.ए. प्रथम	[illegible]
११९	देशमुख आलताफ फारुख	B.A.(CEP) प्रथम	altaf
१२०	कदम रोहन अनिल	B.A (CEP) F.Y	Rkadam
१२१	लुडमे अवधूत बब्रुवान	B.A (CEP) F.Y	[illegible]
१२२	शेख इरफान मुसा	B.A(CEP) F.Y	IRfan
१२३	मणियार समीर नबीसाब	B.A(CEP) sy	[illegible]
१२४	कांबळे आदर्श धोंडीबा	B.A(CEP) sy	[illegible]
१२५	पवार शुभम जीवन	B.A.F.y.	[illegible]
१२६	कल्लोल आवेस अब्दुल अनिस	B.A.T.Y.	आवेस
१२७	शिंदे प्रदिप बंकटी	B.A.T.y.	Pradip
१२८	पंगे ललित गोपाळ	B.A.S.Y.	Lalit
१२९	सुडे आशिष रमेश	BASY	Ashish
१३०	पाटील जगदीश रमेश	(BASY (CEP)	Jagdish
१३१	पवार विष्णु जयराम	(BASY (CEP)	V [illegible]
१३२	येडले संदेश दिगंबर	BASY (CEP)	Sandesh
१३३	माने प्रमोद कमलाकर	संशोधक विद्यार्थी मराठी	[illegible]
१३४	पारवे अजय चतुर्भुज	बी.ए. तृतीयवर्ष	APawe
१३५	आवस्कर आकाश गणेश	BASY. (CEP)	AKash
१३६	गायकवाड रोहित भास्कर	BASY (CEP)	[illegible]

अ.क्र.	उपस्थितांची नावे	पदनाम	स्वाक्षरी
१३७	Jare Pruthviraj Sharad	B.A.S.Y [C.E.P]	[signature]
१३८	Ghodake Yogesh . J.	B.A.S.Y(C.E.P)	[signature]
१३९	Karanje Satyam Dayanand	B.A.SY(CEP)	S.D.Karanje
१४०	Ghate vijay Laxman	B.A.SY(CEP)	Ghate
१४१	ढिंगरे सुरज संजय	B.A.F.Y	Suraj
१४२	मारोती धोंडीराम माने	कार्यकर्ता	[signature]
१४३	सय्यद उमेर इनायत	B.A.F.Y.	UMER
१४४	मुंडे केतन बालाजी	B.A.SY(CEP)	Ketan
१४५	शेख फरदीन मुस्तफा	B.A.F.Y	fardin
१४६	शेख समीर वलीयोद्दीन	B.A.F.Y	Samir
१४७	मोरे आदित्य नरसिंग	BASY(CEP)	Aditya
१४८	पुणेकर गोपाल शिवराव	B.A SY(CEP)	[signature]
१४९	Kusnure Samadhan Madhukar	B.A.S.Y.(CEP)	[signature]
१५०	mane Yogesh Pratap	B.A.Sy.(cep)	Yogesh
१५१	Range Krushna Balsuraj	B.A.S.Y.(CEP)	[signature]
१५२	Range Rushi Dhanjay	B.A.S.Y.(CEP)	[signature]
१५३	Pawar Dattary रामराव	B.A.S.Y.(CEP)	Dutta
१५४	शिनगारे संकेत गौतम	—"—	[signature]
१५५	वडतिले विनोद लक्ष्मण	—"—	[signature]
१५६	गायकवाड आदित्य नितीन	—"—	Aditya
१५७	लोंढे ओमकार आत्माराम	—"—	[signature]
१५८	पठाण आफताब हाजी	—"—	Aaftab
१५९	वाघमारे प्रितम माधव	—"—	Pritam
१६०	पवार अनिकेत जगन्नाथ	BASY	Pawar
१६१	कार्तिक नागोराम भोसले	BAFY	KartikB
१६२	कांबळे बालाजी मोहन	BAFY	Balaji
१६३	Swami Shivkumar	BASY(CEP)	[signature]
१६४	देशमुख विशाल पुरुषोत्तम	BASY(CEP)	vishal

अ.क्र.	उपस्थितांची नावे	पदनाम	स्वाक्षरी
१६५	Kamble Abhishek Hanmant	B.A.S.Y.(CEP)	अभि Kamble
१६६	Rathod Ashish Maruti	B.ASY (CEP)	[illegible]
१६७	Adgale Karan Dhanraj	BASY (CEP)	[illegible]
१६८	गायकवाड प्रदीप दगडु	B.A.T.Y	[illegible]
१६९	गायकवाड सुमित गौतम	B.A.T.Y	Sgaikwad
१७०	गायकवाड ऋषीकेश त्र्यंबक	B.A.T.Y	Rgaikwad
१७२	लांडगवाड सुनिल दिगांबर	M.A M.C.J.	[illegible]
१७३	रामेश्वर शिवाजी जाधव	B.A.S.Y (C.E.P	Rameshwar
१७४	महावीर सुरेश थवाड	B.A.SY (CEP)	[illegible]
१७५	प्रा. डॉ. सुभाष माणिकराव कदम	सहाय्यक प्राध्यापक	[illegible]
१७६	मारियंका मुत्तया डोंगरे	संशोधक विद्यार्थीनी m.phil	m.m. Dongare
१७७	वैशाली शाहुराव औसरमले	Ph.D. - pali	Awsarmal
१७८	Sneha Suresh Sonwane	ph.D - pali	Sneha
१७९	Prachi Sudhakar Bhosale	M.A. - Pali	[illegible]
१८०	Shubhangi Rajkumar Kamble	M.A. Pali, Net	Kamble
१८१	Adgale Pooja Ashok	BATY	Pooja
१८२	Jagtap Kiran Prakash	BATY	Jagtap
१८३	पांचाळ कुमारी हनमंत	B.A.F.Y.	Panchal
१८४	बेळकार आरती सलील	B.A.T.Y	Arti
१८५	शेख जरीना महेबूब	B.A.T.Y	Jarina
१८६	खराडे धनश्री रमेश	B.A.T.Y	Dhanu
१८७	डॉ. [illegible]	Librarian	[illegible]
१८८	Gaikwad Asha Kumar	B.A.S.Y	Asha
१८९	Barge Pooja Sanjay	B.A.F.Y	Pooja
१९०	Santakke Shraddha	B.A.F.Y	Shraddha
१९१	Kamble Aakshata	B.A.F.Y	Akshata
१९२	Vaishnavi BABEUWanwagh	M.A (M.C.J)	Vaishnavi
१९३	Neha Hanmant Maske	M.A. MCJ IIy	Neha

अ.क्र	उपस्थितांची नावे	पदनाम	स्वाक्षरी	अ.क्र	उपस्थि
१९४	डॉ. संभाजी पाटील	प्राध्यापक	Patil	२२१	
१९५	डॉ. शिवराज [illegible]	प्राध्यापक	[signature]	२२२	
१९६	प्रा. [illegible]	प्राध्यापक	[signature]	२२३	
१९७	प्रा. डॉ. गोविंद उफाडे	-॥-	[signature]	२२४	
१९८	कापसे अजय राजाभाऊ	माजी विद्यार्थी	AKapse	२२५	
१९९	पांचाळ त्र्यंबक विलास	-॥-	Panchal	२२६	
२००	प्रा. बापूसाहेब जवळेकर	प्राध्यापक	[signature]	२२७	
२०१	प्रा. डॉ. पल्लवी भूदेव पाटील	प्राध्यापक	[signature]	२२८	
२०२	प्रा. रा. कि. आर्य	प्राध्यापक	[signature]	२२९	
२०३	SUO Patange Shubham	Student	[signature]	२३०	
२०४	निकिता सुधाकर गडदे	विद्यार्थी	Gadade	२३१	
२०५	ओमकार विक्रम कनामे	विद्यार्थी	[signature]	२३२	
२०६				२३३	
२०७				२३४	
२०८				२३५	
२०९				२३६	
२१०				२३७	
२११				२३८	
२१२				२३९	
२१३				२४०	
२१४				२४१	
२१५				२४२	
२१६				२४३	
२१७				२४४	
२१८				२४५	
२१९				२४६	
२२०				२४७	
				२४८	

Patil
मराठी विभागप्रमुख
राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त),
लातूर ४१३ ५१२

PRINCIPAL
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya
(Autonomous), Latur

RAJARSHI SHAHU MAHAVIDYALAYA (AUTONOMOUS) * LATUR *